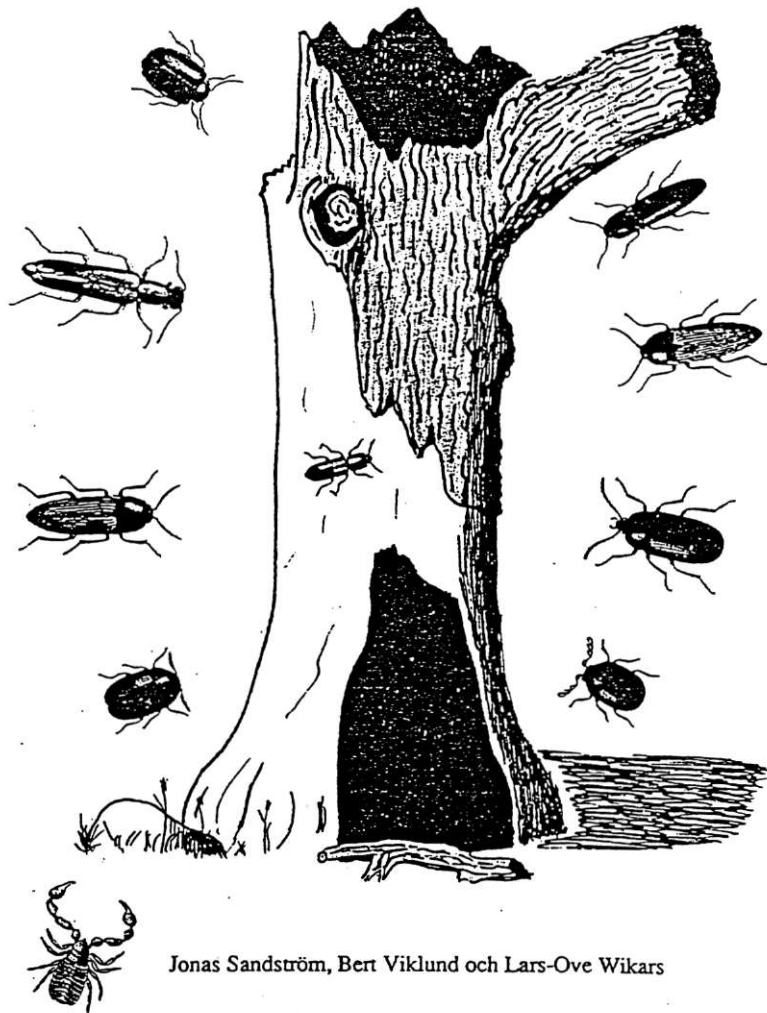

ENTOMOLOGISK INVENTERING: VEDINSEKTER OCH SPINDLAR I NYKÖPINGS KOMMUN

Under 1994 utförde Jonas Sandström, Bert Viklund och Lars-Ove Wikars en inventering av vedinsekter och spindlar i Nyköpings Kommun. Författarna har medgivit tillstånd för publicering av rapporten i Graphosoma.

VEDINSEKTER OCH SPINDLAR I NYKÖPINGS KOMMUN; RESULTAT FRÅN EN ENTOMOLOGISK INVENTERING AV 22 NATUROMRÅDEN

Jonas Sandström, Bert Viklund och Lars-Ove Wikars

Nyköping

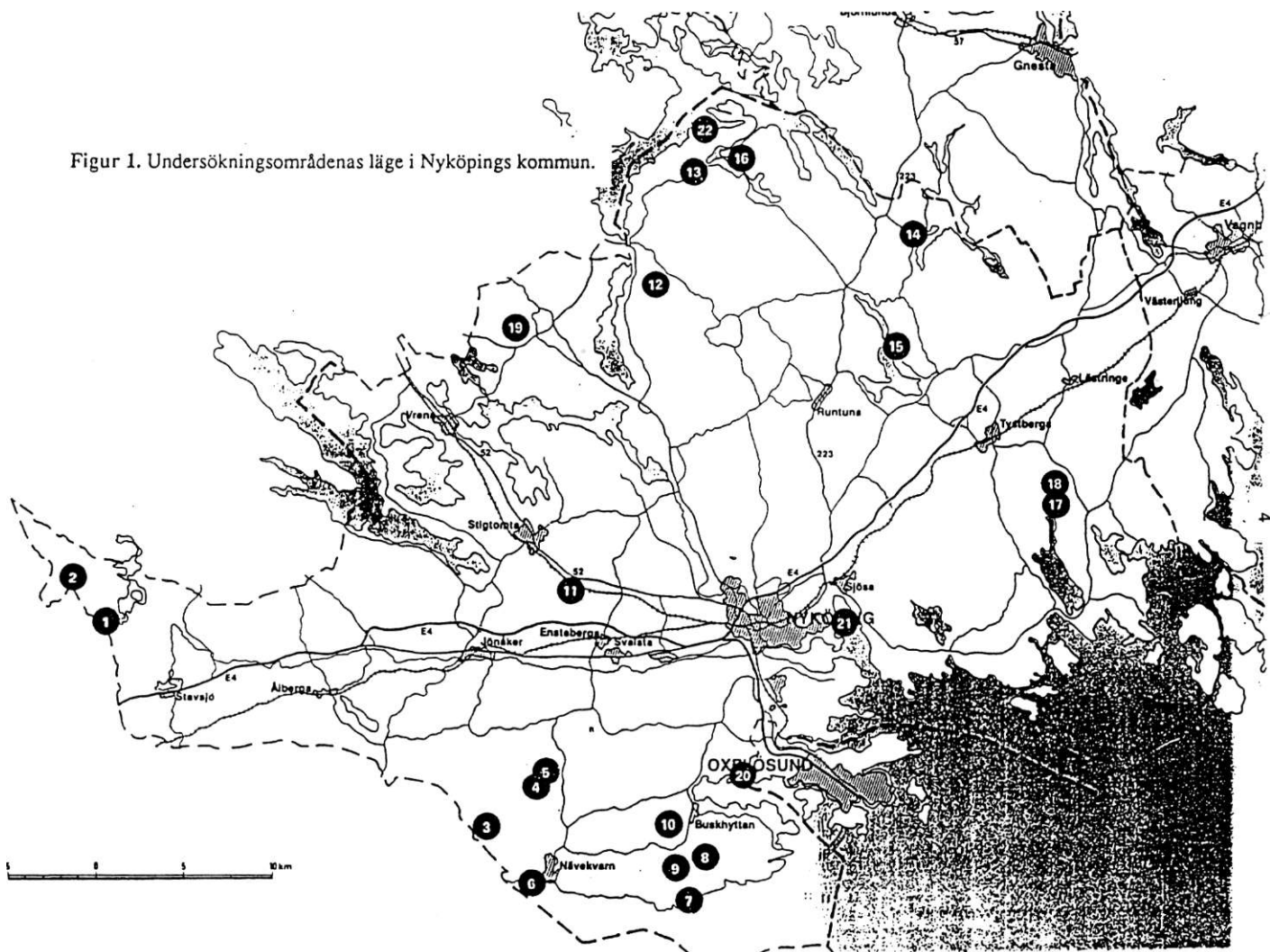
Nyköpings Kommun
Kommunledningskontoret
Planering Rapport 1994-9N

Omslagsbild. Några lägre djur som lever i gamla ekar. Arterna lever dels i trädhål (H), dels i solexponerad ved (V). Uppifrån höger och medurs: Knäpparna *Procræus tibialis* (V) och *Ampedus cardinalis* (H), svartbaggen *Prionychus ater* (H), trägnagaren *Dorcatoma flavicornis* (V) en klokryppare (flera arter lever i trädhål), trägnagaren *Xyletinus longitarsis* (V), knäpparen *Ampedus hjorti* (H), skeppsvarvsflugan *Lymexolon navale* (V), mjukbaggen *Prionocyphon serricornis* (H) samt i mitten svartbaggen *Corticæus fasciatus* (V).

SAMMANFATTNING

Resultat från 22 inventerade områden inom Nyköpings kommun redovisas med tonvikt på fynd av hotade och hänsynskrävande, s.k. rödlistade, vedinsekter samt spindeldjur. Ett brett spektra av naturtyper har undersökts såsom barrdominerade naturskogar, blandskogar och ekhagmarker samt ett brandfält och ett sandtag. Fem områden bedöms ha högsta entomologiska skyddsvärde (I), nämligen; sydbrant med ett äldre brandfält vid sjön Virlången, barrskog vid Nävsjön, ekhage vid Ripsa, hagmarker vid Måstena (Koholmen) samt ekhagar vid Åboö. Åtta områden bedöms att ha högt (II), samt nio lågt (III) skyddsvärde. 77 rödlistade arter hittades varav 31 bedöms som knutna till ädellövskog, 19 till triviallövskog samt 18 till barrskog. Bland de egentliga spindlarna hittades inga rödlistade arter men väl en ny art för landet! Resultatet presenteras i form av områdesvisa beskrivningar, utvärderingar samt förslag på skötsel av områden med målet att bibehålla och förstärka populationerna av rödlistade arter.

Figur 1. Undersökningsområdenas läge i Nyköpings kommun.

INLEDNING

På uppdrag av Nyköpings kommun har den lägre faunan undersökts i sammanlagt 28 områden. Inventeringens syfte är att utgöra ett underlag för kommunens naturvårdsplan i enlighet med kommunens miljövårdsprogram. Urvalet av områden gjordes av Sture Marklund, Stadsbyggnadskontoret, Nyköpings kommun. Under 1990 inventerades huvudsakligen barr- och triviallövskogar. Flera av dessa områden är sydvända bergssidor eller ligger i anslutning till Sörmlandsleden. Året 1991 ägnades framförallt åt områden med ädla lövträd vilka framkommit som intressanta vid en tidigare ädellövskogsinventering i kommunen. Områden beskrivs översiktligt i tabell 1 och läget i kommunen visas i figur 1.

Tabell 1. Områdeskrivningar. H.ö.h. = höjd över havet (meter).

Nr.	Område	Area (ha)	Öppenhet	Aspekt	H. ö. h.	Skogstyp	Typ av hävd
1.	Brandfält	20	öppet (hygge)	sydvästbrant	75-100	barrskog	-
2.	Skogsbyåsen	3	gles skog-hällmark	sydslutning	80-100	blandskog	äldre betespåverkan
3.	Nävsjön	4	gles-sluten skog	ingen	70-75	barrskog	-
4.	Sumpskog	4	gles-sluten skog	ingen	60-65	barrskog	-
5.	Bötesberget	4	öppen-sluten skog	västbrant	75-80	blandskog	äldre betespåverkan
6.	Nävekvärns klint	4	öppen-sluten skog	sydbrant	15-20	blandskog	-
7.	Gullängsberget	5	öppen-gles skog	sydbrant	15-25	barrskog	-
8.	Skarasjön	2	sluten skog	sydbrant	10-20	blandskog	äldre betespåverkan
9.	Älgberget	2	gles-sluten skog	sydslutning	30-40	blandskog	delvis hagmarkskaraktär
10.	Kalkberget	2	öppen-sluten skog	mindre västbrant	40-45	blandskog	delvis hagmarkskaraktär
11.	Larslunds sandtag	5	öppen skog	sydvänd grop	30-40	-	-
12.	Ranksjön	<1	gles skog	ingen	55-60	barrskog	-
13.	Ripsa	5.5	öppen-sluten skog	ingen	35	ädellövskog	hage-igenväxande hage
14.	Öster-Malma	3	gles skog	ingen	35-40	ädellövskog	igenväxande hage
15.	Ökna	2	sluten skog	västbrant	10-15	blandskog	äldre betespåverkan
16.	Åboö	4.5	öppen-gles skog	ingen	25-35	ekskog	hage-igenväxande hage
17.	Måstena 2:1	10	gles-sluten skog	ingen	5-10	lövskog	igenväxande hage
18.	Måstena 1:1	1	sluten skogskant	ingen	15-20	lövskog	igenvuxen hage
19.	Oppeby	3	gles skog	låg höjd	30-40	lövskog	betad hage
20.	Ämtnäs	3.4	gles-öppen skog	låg höjd	10-15	ädellövskog	delvis igenvuxen hage
21.	Sjösa	2.8	gles-sluten skog	ingen	5-10	lövskog	hage-igenväxande hage
22.	Edeby	4	gles skog	ingen	35	lövskog	igenvuxen hage

Då Nyköpings kommuns avgränsning ändrats under 1992 har några inventerade områden hamnat utanför kommunen. Resultat från dessa kommer att redovisas separat (fem områden i nuvarande Gnesta kommun samt ett i Vagnhärads kommun). Det stora antalet områden gjorde att vi valde fällfångst som metod samt våra specialintressen gjorde att vi vid urval av undersökta grupper koncentrerade oss på vedlevande insekter och spindlar. Dessa grupper innehåller såväl rödlistade arter som goda indikatorarter.

VARFÖR INVENTERA "SMÅKRYP"?

Den lägre faunan är svindlande artrik och ställer ofta specifika krav på sin utvecklingsmiljö. En inventering av den lägre faunan har därmed en stor möjlighet att indikera skyddsvärda naturmiljöer. Den omfattar flera grupper av ryggradslösa djur och domineras på landbacken av insekter och spindeldjur. Dessa grupper rymmer vardera ca 25 000 resp. 2000 arter i Sverige. Bland insekterna har vi valt att koncentrera oss på skalbaggar som representeras av 4350 arter i Sverige. Av dessa är ca 900 vedlevande, dvs knutna till döda eller döende träd. Av spindeldjuren är det de äkta spindlarna (700 arter i Sverige) och klokrypare (25 arter) som vi eftersökt.

Kunskapen om de olika grupperna varierar starkt. För att fynd av arter ska ha ett värde vid naturvårdsbedömningar bör en viss kunskap finnas om såväl biologi som utbredning och vanlighet. Arter knutna till döda träd, framförallt skalbaggar, uppfyller dessa krav och har använts vid flera tidigare naturinventeringar. Vedlevande insektsarter har ofta speciella krav på sin utvecklingsmiljö. Som exempel kan de utvecklas i bestämda trädslag, ved med viss förmultningsgrad eller röta, eller på ställen med ett speciellt mikroklimat. Mikroklimatet bestäms av sol- och vindexponering samt markfuktighet och påverkar även spindlar i hög grad. Ibland finns intima kopplingar mellan olika organismer där en art är helt beroende av en annan, exempelvis lever många vedinsekter i anslutning till bestämda vedsvamparter. Andra exempel är arter som lever i gångar gnagda av andra insektsarter, eller rovinsekter som är beroende av ett speciellt bytesdjur.

Många arter har specifika miljökrav som endast tillgodoses i vissa områden. Detta i kombination med en ofta begränsad spridningsförmåga hos arten, gör att deras förekomst kan tyda på att gynnsamma förutsättningar har rådit under en lång tidrymd på en lokal. Exempelvis bidrar en kontinuerlig och långvarig tillgång på död ved i ett område till att krävande vedinsekter kan återfinnas. Till skillnad från vissa växter har insekter ingen möjlighet att ingå i något vilstadium i väntan på bättre tider. Lämpliga utvecklingsställen måste finnas hela tiden. Försvinner arten från en lokal kan det vara för gott, speciellt idag, när avståndet till andra områden med lämpliga utvecklingsställen kan vara stort.

Naturen utsätts idag för stora förändringar framförallt genom ett ändrat skogs- och jordbruk. Människan har troligtvis "alltid" påverkat naturen i södra delen av Sverige men efter sekelskiftet har förändringstakten accelererat. Vid allt slags brukande av mark bidrar storskalighet och

mekanisering till att landskapet likformas. Den slutna skogen avverkas med (i trädåldrar räknat) korta intervall och de forna ängs- och hagmarkerna växer antingen igen eller blir till intensivt brukade vallar eller åkrar. Naturliga störningar som exempelvis skogsbränder och översvämningar har nästan helt upphört att påverka miljön. Likformningen gör att livsutrymmet försvinner för många organismer. Ett stort antal hamnar i de röda listor vilka förtecknar arter som är missgynnade eller utrotningshotade.

RÖDLISTADE ARTER

Idag bedöms 1876 arter bland ryggradslösa djur vara hotade eller hänsynskrävande varav över 90 procent är insekter. Över hälften av dessa utgörs av skalbaggar (1065 arter). De två största hotfaktorerna utgörs av skogsbruk och jordbruk (Ehnström et al. 1993). Andra viktiga hotfaktorer är igenväxning av ängs- och hagmark, parkvård samt omvandling av sandmarker. En nu mera vedertagen benämning på alla hotkategoriserade arter är rödlistade arter. Dessa är indelade i fem hotkategorier i Sverige.

- 0 FÖRSVUNNA Arter som försvunnit ur landet.
 1 AKUT HOTADE Arter som riskerar att försvinna från landet inom en nära framtid om inte hotfaktorerna snarast undanröjs.
 2 SÅRBARA Arter vars överlevnad inte är säkerställd på längre sikt.
 3 SÄLLSYNTA **Arter** som för närvarande inte är akut hotade men som ändå är i riskzonen på grund av en liten population.
 4 HÄNSYNSKRÄVANDE Arter som kräver artvis utformad hänsyn..

METODIK

Vi har huvudsakligen använt oss av olika typer av långtidsverkande fällor. Denna insamlingsmetod är fördelaktig då man ej förstör utvecklingsplatser som bark och ved på döda träd. Andra fördelar är att man får in ett stort material samt att metoden ger någorlunda jämförbara resultat med en mindre fältinsats i många områden. Vi använde även andra metoder som ett komplement (Bilaga 3). Vi besökte varje område vid minst tre tillfällen. I de områden som vi bedömde som intressanta söktes i viss omfattning selektivt efter rödlistade arter, t.ex. genom att leta efter larver eller gnag gjorda av vedinsekter.

NATURVÄRDESBEDÖMNING

Tre kriterier ligger till grund för vår naturvårdsklassning: 1) antal hotade arter, 2) områdets innehåll av för regionen ovanliga eller försvinnande miljöer, 3) risken för negativ omvandling (se diskussion). För att kunna jämföra olika områdets förekomst av rödlistade arter summerade vi en faunapoäng för varje område där varje art ges poängen 5 minus hotkategori. En akut hotad art ger $5 - 1 = 4$ poäng medan en hänsynskrävande art ger $5 - 4 = 1$ poäng (tabell 2). Även fynd av icke rödlistade arter, framförallt spindlar, bidrar till den totala bedömningen.

RESULTAT

Totalt 77 rödlistade arter påträffades varav det största antalet fanns i 13-Ripsa (25 st.), 16-Åboö (20 st.) samt 17-Koholmen (20 st). Alla tre är hagar med ädellövträd. Av de rödlistade arterna är de flesta skalbaggar men även rödlistade skinnbaggar, steklar, en fjäril och några klokrypore påträffades (Bilaga 1). I två områden hittades inga rödlistade arter nämligen i 11-Larslund och 18-Måstena. Av spindlar hittades 196 arter (Bilaga 2) varav ingen är rödlistad men många är ovanliga och kan indikera speciella miljöbetingelser (se bilaga 4).

Tabell 2. Summering av antalet rödlistade insektsarter och spindeldjur. För uträkning av faunapoäng se ovan under naturvärdesbedömning.

OMRÅDE	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Akut hotade	1	1									
Sårbara	3	1	2	.	.	3	2	1	3	1	.
Hänsynskrävande	4	7	5	4	9	10	14	3	3	3	.
Totalt	8	9	7	4	9	13	16	4	6	4	0
<i>Faunapoäng</i>	<i>17</i>	<i>14</i>	<i>11</i>	<i>4</i>	<i>9</i>	<i>19</i>	<i>20</i>	<i>6</i>	<i>12</i>	<i>6</i>	<i>0</i>

OMRÅDE	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
Akut hotade											
Sårbara	.	7	.	.	7	1	.	1	2	1	
Hänsynskrävande	5	18	12	3	13	19	.	4	2	6	5
Totalt	5	25	12	3	20	20	0	5	4	7	5
<i>Faunapoäng</i>	<i>5</i>	<i>39</i>	<i>12</i>	<i>3</i>	<i>34</i>	<i>22</i>	<i>0</i>	<i>7</i>	<i>8</i>	<i>9</i>	<i>5</i>

1. Brandfält nära sjön Virlången

Klass: I

Områdesbeskrivning: Areal 20 hektar varav en mindre del utgörs av en sydbrant. Området brann i mitten på 70-talet. Det brända området fortsätter in i Östergötland och kan sägas vara en utlöpare av Kolmården. Inventeringen koncentrerades till sydbranten som omges av hållmarker

med tallskog och björk (numera är de mer eller mindre kala efter branden och den efterföljande avverkningen). Även mer fuktiga partier finns i form av kärr och mossar i sänkor. Sydbranten har ett hasselbestånd med örter som underviol, vårärt, flenört, blåsippan och olvon som underväxt. Ett mindre granskogsparti finns i den nordvästra delen av branten. Tämligen rikligt med ved av grov tall finns spridd i området.

Utvärdering: Områdets starka population av den akut hotade skalbaggen raggbock gör att området får högsta skyddsvärde. Ett tiotal tallågor hade starka angrepp av arten 1990. Beståndet skattades starkt av spillkråka. Tyvärr får dock det anses som osannolikt att raggbocken kommer att leva kvar längre än något decennium i området, då det ej finns varken levande eller nyligen döda grova tallar vilka kan tjäna som ett framtida substrat i närheten. Insektsarter knutna till timmerticka och citronticka på solexponerat barrträdsvirke fanns i goda populationer, bl. a. den sårbara arten skrovlig mörkbagge. Två rödlistade rosteklar vilka bygger bon i murken ved hittades i branten. Dessa i likhet med flera spindelarter och en skinnbaggeart är värmekrävande och gynnas av det sydvända och skyddade läget i branten. Anmärkningsvärt många sällsynta spindlar med sydlig utbredning påträffades. Spindeln Zelotes puritanus är tidigare ej känd från Nordeuropa (!) och dess förekomst understryker det gynnsamma lokalklimatet.

Åtgärd: Ingen. Vid skogliga åtgärder i angränsande skog är det önskvärt att såväl färsk som äldre lågor av tall lämnas som ett framtida yngelsubstrat för raggbocken. Typiskt är att arten finns på äldre brandfält och om bränder sker någorlunda nära bör tallar lämnas intakta i det brunna området.

2. Skogsbyåsen. NV om Båtsmanskärret.

Klass: II

Områdesbeskrivning: Undersökt areal ca 3 hektar Mot SSV sluttande parti av Skogsbyåsen. Nedre del fuktigare och mer välsluten. Tidigare betespåverkad skog av ristyp med gran, tall, vårtbjörk sälj, asp och rönn. I övre delen övergår skogen till ren hållmarkstallskog vilken är mer opåverkad.

Utvärdering: Framför allt arter knutna till tallågor (i likhet med lokal 1) är intressanta. De mer orörda hållmarkerna har förmodligen bibehållit en kontinuerlig produktion av död ved men i liten mängd. Förekomsten av ex. raggbock är liten och därför av mindre skyddsvärde än vid lokal 1.

Längre ner i branten finns hänsynskrävande arter knutna till asp, björk och gran. Även detta område var rikt på steklar.

Åtgärd: Vid framtida avverkningar bör en generös skyddszon mot hållmarkstallskogen lämnas opåverkad.

3. Nävsjön. Domänreservat.

Klass: I

Områdesbeskrivning: Drygt fyra hektar urskogsbetonad talldominerad barrskog av blåbärstyp, förmodligen brandpåverkad (» 100 år sedan). Granen ökar idag på tallens bekostnad. Ett fåtal vårtbjörkar finns kvar vilka kan vara en rest från en föryngring efter brand. De äldsta tallarna torde vara över 200 år gamla. Området är välbesökt eftersom Nävsjön är ett omtyckt fiskevatten.

Utvärdering: Området torde vara ett av de mer skyddsvärda barrskogsområdena i Nyköpings kommun och är trots sin litenhet ett värdefullt exempel på en någorlunda naturlig och produktiv barrskog. De intressantaste arterna hittades på framförallt tall. På lågor av tall hittades rikligt med insekter knutna till timmerticka och citronticka, bl. a. den sårbara arten skrovlig mörkbagge. Även den sexprickiga tjuvbaggen är en sårbar art som ställer stora krav på skoglig kontinuitet. Detta är den enda kända lokalen i Södermanland. Områdets värde motiverar måhända en överföring till ett permanent reservat. Tyvärr omgärdas området enbart av hyggen och ungskog. En utvidgning av reservatet är förmodligen nödvändig för att bibehålla områdets artrikedom av vedinsekter.

Åtgärd: Kontrollerad bränning av närliggande eller anslutande yngre skog och lämnande för fri utveckling kan övervägas. Permanentande av reservat

4. "Sumpskog" väster Bötesberget.

Klass: III

Områdesbeskrivning: Barrskog av blåbärs- lågörtstyp med inslag av björk, ca 4 hektar. Området kan knappast kallas för sumpskog i sin helhet då de inre mer högt belägna partierna är torra. Framförallt bården mot mossen är av sumpskogskaraktär och här är skogen ställvis naturskogsartad. Skogen är i övrigt kraftigt genomgallrad.

Utvärdering: Fyra hänsynskrävande arter hittades varav tre på gran. Området är kraftigt genomhugget men har delvis värdefulla partier i kanten mot mossen.

Åtgärd: Ingen. Generell naturvårdshänsyn vid skogliga åtgärder.

5. Bötesbergets västsluttning

Klass: II

Områdesbeskrivning: Området består dels av en stenig sluttning (lutning SV-NV) med inslag av björk, asp och gran samt i de övre delarna av ett torrare hållmarksparti dominerat av gles tallskog. Arealen är ca 4 hektar. Förmodligen betespåverkat.

Utvärdering: Sammanlagt åtta hänsynskrävande vedinsekter hittades varav sex utvecklas i barrträd, både gran och tall. Två arter hittades på grova svampangripna björkar. Mindre hackspett observerades födosökande på aspgrénar. Två sällsynta skoglevande spindlar hittades. Den vackra makaonfjärilen sågs i flera exemplar. Området har goda förutsättningar att utvecklas mot en mycket intressant lokal då det trots sin litenhet rymmer stora variationer i fuktighet och solexponering.

Åtgärd: Bör undantas skogsbruk. Möjligen räcker det med hänsyn enligt SVL(1979) §21 då området kan betraktas som ett impediment.

6. Nävekvarns klint

Klass: 11+

Områdesbeskrivning: Areal ca 4 hektar. Ett svårforcerat område, blockrikt och brant. Ek, asp, vårtbjörk, hassel, gran och grova tallar finns i ungefär lika stor andelar. Ovanför branten växer en bård med hållmarkstallskog (ej undersökt).

Utvärdering: Områdets varierande trädslagssammansättning och extremt sydvända läge nära havsytan gör området mycket intressant. Sammanlagt elva rödlistade arter är funna varav tre är sårbara. Dessa är i ungefär lika stor andel bundna till asp, ek och barrträd. Detta är den enda lokalen där vi funnit den sårbara reliktbocken vilken lever i barken på mycket gamla men levande tallar. En rad värmekrävande spindlar är funna.

Åtgärd: Området bör lämnas för fri utveckling. Möjligen räcker det med hänsyn enligt SVL(1979) §21 då området kan betraktas som ett impediment

7. Gullängsberget

Klass: 11+

Områdesbeskrivning: Ett mot söder sluttande område genomkorsat av talrika djupa sprickbildningar i nord-sydlig riktning. Areal ca 5 hektar. Gles barrskog med stort inslag av asp. Stor variation i fuktighet men med dominerande hållmarker. Delar av området har brunnit för mellan 10 och 20 år sedan.

Utvärdering: En god kontinuitet av framförallt asp ger området en intressant vedlevande fauna. 13 rödlistade arter hittades varav 7 på asp. Övriga är knutna till gran och tall. I likhet med Nävekvarns klint har området ett mycket gynnsamt mikroklimat. En sårbar geting, en ovanlig faltrovskinnbagge och en par värmekrävande spindlar styrker detta. Området är topografiskt mer varierat och bl.a. i breda och djupa sprickor i urberget återfinns en mer fuktkrävande fauna.

Åtgärd: Området bör lämnas för fri utveckling. Möjligen räcker det med hänsyn enligt SVL(1979) §21 då området kan betraktas som ett impediment

8. Sydbrant vid Skarasiön

Klass: III+

Områdesbeskrivning: Areal ca 2 hektar. Ett mot söder lutande område vid Skarasjöns norra strand. Längst ned mot sjön växer klibbal. Mellan stranden och branten växer en ganska tät blandskog med asp, gran, vårtbjörk och med inslag av sälg, oxel och ek. I och ovanför branten vidtar hällmarkstallskog (ej undersökt).

Utvärdering: Fyra rödlistade arter hittades. Av dessa är vedsvampbaggen Mycetophagus decempunctatus sårbar. Arten utvecklas i triviallövträd vilket även två av de övriga arterna gör.

Åtgärd: Området har karaktär av ett impediment (om skyddszoner nedom brant och sjöstrand inkluderas) och bör lämnas för fri utveckling.

9. Älgberget

Klass: II

Områdesbeskrivning: Areal ca 2 hektar. Ett heterogent område på Älgbergets sydsluttning med igenväxande hagmarker vilka består av en hassellund samt blandskog med asp, björk, ek, gran, klibbal, sälg och rönn. Området gränsar till åker och granplanteringar. På bergets topp finns tallskog.

Utvärdering: De sex rödlistade arter vi funnit indikerar en viss kontinuitet av triviallov och gran. En sårbar geting hittades vilken tidigare enbart är funnen i ädellövsog.

Åtgärd: Ytterligare plantering av gran bör förhindras. Ett parti med asp lämnas gärna för fri utveckling. Hasselpartiet hålls öppet.

10. Kalkberget

Klass: III

Områdesbeskrivning: Areal 2 hektar. Igenväxande betesmarker på tämligen plan mark. Blandskog med gran, tall, björk och hassel. Öppna partier finns runt hällmarker med obefintligt eller tunnt jordlager. I det senare fallet uppstår torrängar med solvända och blodrot. I västra kanten finns en mindre brant ned mot omgivande åkermark. Här växer asp, lind och ek.

Utvärdering: Vår inriktning på vedinsekter gör att detta område ej kommer till sin rätt. Utifrån florans sammansättning kan man förmoda att flera sällsynta arter bland växtätande och blombesökande insekter som fjärilar, bladbaggar, vivlar och skinnbaggar kan finnas. De två intressantaste arterna återfanns bland rosteklarna. Dessa bygger sina bon i ved och är beroende av ett varmt mikroklimat. Förmodligen gynnas även dessa arter av örtrikedomen. Spindelfaunan visade sig hysa värmekrävande arter.

Åtgärd: Ett återupptagande av hävden gynnar ängsfloran och de av floran beroende insekterna. Den västra branten lämnas gärna för fri utveckling. Död ved som grenar på marken bör ej städas bort eftersom dessa är boplatser för rödlistade rosvsteklar.

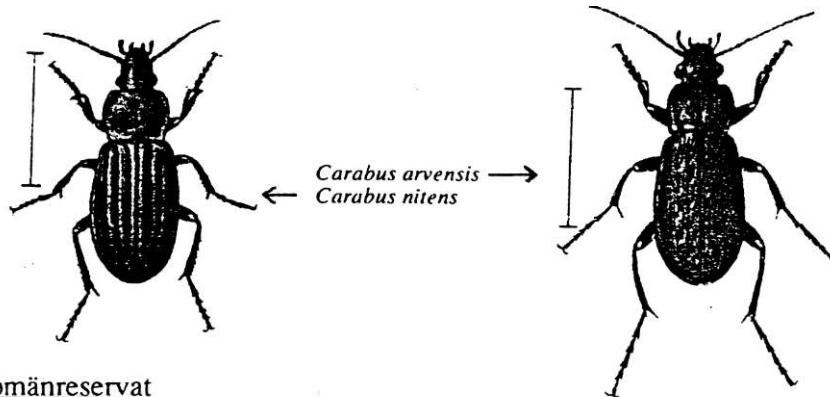
11. Sandtag vid Larslund.

Klass: III

Områdesbeskrivning: Areal: ca 5 hektar. Ett sandtag lämnat för fri utveckling. Rera tidvis vattenfyllda dammar finns. Gles ungskog av tall, sälg och vårtbjörk finns ställvis i botten av sandtaget.

Utvärdering: Spindel- och insektsfaunan rymmer flera värmekrävande arter och många arter når här individrika populationer. Trots en mycket artrik fauna påträffades inga rödlistade arter. Tre flugor befanns vara nya för landskapet. Jordlöparfaunan var mycket artrik och två ovanliga arter som påträffades var *Carabus arvensis* och *C. nitens*. Området höjer definitivt den regionala diversiteten genom att bereda utvecklingsmöjligheter för organismer beroende av öppen sandmark. De vattenfyllda dammarna ökar starkt sandtagets värde för insektsfaunan. Ett par sällsynta spindlar bundna till sandstränder hittades.

Åtgärd: Ingen tillsvidare. Återbeskogning bör definitivt ej påskyndas.

12. Ranksjön, Domänreservat

Klass: III

Områdesbeskrivning: Areal: <1 hektar Sjalva domänreservatet är ca 2 hektar och utgörs huvudsakligen av en trädbevuxen mosse. I dess mitt ligger en upphöjd holme med naturskogsartad produktiv barrskog lämnad för fri utveckling. De äldsta träden bör vara mellan 150 och 200 år gamla. Det finns ganska rikligt med barrved i olika nedbrytningsstadier i området Spillkråkan födosöker i området.

Utvärdering: Fem hänsynskrävande skalbaggsarter knutna till döda barrträd påträffades. Rotade granar med klibbtickor utmärkte sig för att hysa intressanta arter. Området i sig torde p g a sin litenhet vara av mindre värde för bevarande av hotade skogsinsekter men kan tack vare sin relativa ursprunglighet utgöra en kärna i ett framtida större skyddat område.

Åtgärd: Utvidgning och ett permanentande av reservat önskvärt.

Figurer ur Lyneborg-Coulianos: "Vad jag finner.."